

Avdelningen för vård och omsorg
Sofia Tullberg

En sammanhållen struktur för kunskapsstyrning i samverkan – hälso- och sjukvård

Slutrapport från den interimistiska styrgruppen för kunskapsstyrning i samverkan

Den interimistiska styrgruppen för kunskapsstyrning i samverkan slutrapporterar och avslutar sitt uppdrag i och med denna rapport. Gruppen tillsattes av landstingsdirektörsföreningen i enlighet med den rekommendation som SKL:s styrelse beslutade om i juni 2016, och som följdes av beslut på politisk nivå i respektive landsting och region under 2016. I maj 2017 togs beslut om att den interimistiska styrgruppen skulle fortsätta verka fram till dess att en ordinarie styrgrupp kunde utses, efter att samtliga landsting och regioner fattat lokala politiska beslut utifrån den uppföljande rekommendationen från SKL:s styrelse från samma tidpunkt. Samtliga lokala politiska beslut var fattade den 8 november 2017. Landstingsdirektörsföreningen utsåg den 24 november 2017 den ordinarie styrgruppen, vars första möte äger rum den 19 januari 2018. Den interimistiska styrgruppen avslutar sitt uppdrag i och med att denna slutrapport överlämnas till landstingsdirektörsföreningen och den ordinarie styrgruppen.

Bakgrund

Under 2016 tog landsting och regioner beslut om att gemensamt långsiktigt delta i, stödja och finansiera en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning. Genom att etablera en ändamålsenlig och effektiv struktur som långsiktigt ger stöd för kunskapsstyrning på olika nivåer i systemet skapas förutsättningar för en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård av hög kvalitet.

En interimistisk styrgrupp med representanter från huvudmännen och SKL tillsattes i augusti 2016. Uppdraget var att konkretisera och lämna förslag till hur den sammanhållna strukturen skulle etableras och fungera gällande organisationsstruktur, styrmodell, roller, ansvar och uppdrag - för den nationella nivån men även för den regionala och lokala nivån - utifrån det beslutsunderlag som låg till grund för SKL:s rekommendation om *En sammanhållen struktur för kunskapsstyrning i samverkan – hälso- och sjukvård*.

Den interimistiska styrgruppen arbetade fram sitt förslag under hösten 2016 och i början av 2017. Arbetet gjordes i bred dialog med samtliga landsting/regioner och andra relevanta aktörer och pågående arbeten – så som t.ex. utredningen för ökad följsamhet till nationella kunskapsstöd (kunskapsstödsutredningen). Förslaget till beslutsunderlag bereddes via hälso- och sjukvårdsdirektörsnätverket, som lämnade rekommendation till landstingsdirektörsföreningen om att ställa sig bakom föreslagna beslutspunkter. Landstingsdirektörsföreningen ställde sig gemensamt bakom förslaget i februari 2017. Det gick sedan vidare genom politisk beredning via SKL:s

sjukvårdsdelegation i april. Därefter fattade SKL:s styrelse beslut om en rekommendation till landsting och regioner i maj 2017. Styrelsen rekommenderade landsting och regioner att fatta lokala politiska beslut i enlighet med förslaget om *Etableringen av en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning – hälso- och sjukvård – med sikte mot ett gemensamt nationellt system*. Besluten skulle vara fattade senast den 31 oktober 2017.

I samband med rekommendationen beslutade landstingsdirektörsföreningen att den interimistiska styrgruppen skulle fortsätta verka till dess att en ordinarie styrgrupp kunde utses, efter den 31 oktober 2017. Gruppen fick i uppdrag att leda förberedelsearbetet och påbörja etableringen av en sammanhållen struktur. NSK-regiongrupp (Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning) har fungerat som beredningsgrupp.

Den interimistiska styrgruppen har totalt haft 14 protokollförda möten. Gruppen har bestått av följande personer:

Från landstingsdirektörsföreningen:

Björn Eriksson, Region Jämtland Härjedalen, Norra sjukvårdsregionen
ersattes i april 2017 av

Anders Sylvan, Västerbottens läns landsting, Norra sjukvårdsregionen

Från hälso- sjukvårdsdirektörsnätverket:

Mats Bojestig, ordförande, Region Jönköpings län, Sydöstra sjukvårdsregionen

Rita Jedlert, Region Skåne, Södra sjukvårdsregionen

Ann Söderström, Västra Götalandsregionen, Västra sjukvårdsregionen

Mikael Borin, Stockholms läns landsting, Stockholm/Gotlands

sjukvårdsregion

ersattes i april 2017 av

Kitty Kook Wennberg, Stockholms läns landsting, Stockholm/Gotlands
sjukvårdsregion

Från ekonomidirektörsnätverket:

Bo Svedberg, Region Gävleborg, Uppsala-Örebro sjukvårdsregion

Från SKL:

Hans Karlsson, avdelningsdirektör avdelningen för vård och omsorg, SKL

Sofia Tullberg, sekreterare, SKL

Adjungerade:

Christina Jörhall, Region Jönköpings län, Informationsdirektörsnätverket

Mari Forslund, sektionschef kvalitet och uppföljning, SKL

Marie Lawrence, SKL, kansliansvarig nationella kvalitetsregister samt för
stödfunktion kunskapsstyrning

Ledningen och styrningen över det fortsatta etableringsarbetet och driften av det gemensamma systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvårdsområdet

lämnas nu över till den ordinarie styrgruppen för kunskapsstyrning i samverkan (SKS).

Leveranser från den interimistiska styrgruppen

Den interimistiska styrgruppen har i enlighet med uppdraget arbetat fram och förankrat beslutsunderlaget gällande *Etableringen av en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning – hälso- och sjukvård* – som samtliga landsting och regioner har ställt sig bakom. Genom att etablera ett sammanhållet system för kunskapsstyrning ges förutsättningar för en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård. Visionen för det gemensamma arbetet är att *Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa. Tillsammans gör vi varandra framgångsrika*. Styrgruppen har även lett det påbörjade etableringsarbetet. NSK-regiongrupp har fungerat som beredningsgrupp.

Ytterligare leveranser är att:

- En stödfunktion, som utgår från SKL, har etablerats.
- En kommunikationsgrupp, som utgörs av representanter från informationsdirektörsnätverket och SKL:s kommunikationsavdelning, har etablerats och kopplats till stödfunktion samt styrgruppen. Gruppen har förslagit en förändring av benämningen av den sammanhållna strukturen till *Landsting och regioners system för kunskapsstyrning*. Ett arbete är påbörjat med att se över varumärke, avsändare och grafisk profil för det sammanhållna systemet. En workshop har genomförts gällande kommunikationens roll i kunskapsstyrningen.
- En genomgång och justering av föreslagna programområden och samverkansgrupper har genomförts.
- Stödfunktionen har tillsammans med NSK arbetat fram uppdragsbeskrivningar och genomfört nomineringsprocesser för nationella programområden för psykisk hälsa, nervsystemets sjukdomar och förlossning och kvinnosjukdomar. Styrgruppen har fastställt ledamöter och uppstart av aktuella programområden har skett. För psykisk hälsa har även nationella arbetsgrupper bildats. För de övriga två programområdena har dialog inletts med Socialstyrelsen kopplat till myndighetens uppdrag gällande nivåstrukturering.
- Stödfunktionen har tillsammans med styrgruppen arbetat fram uppdragsbeskrivningar, genomfört nomineringsprocess och efter fastställande av ledamöter startat upp samverkansgruppen för uppföljning och analys, läkemedel/medicinteknik och kvalitetsregister.
- En generell uppdragsbeskrivning för nationella programområden är framtagen, och så även specifika uppdragsbeskrivningar för samverkansgruppen för patientsäkerhet, forskning/life science och metoder för kunskapsstöd.
- Ett utskick av intresseanmälan för värdskap och nominering till samtliga nationella programområden till landsting och regioner har gjorts. Fördelning av värdskap görs av den ordinarie styrgruppen den 23 februari 2018. Värdskapet för NPO cancer och psykiska hälsa fördelas i nuläget inte regionalt utan ligger på SKL. För NPO förlossning och kvinnosjukdomar fördelas ett regionalt värdskap men det är inledningsvis passivt och finns under den tiden istället på SKL.

- Beslut har tagits av styrgruppen att starta upp nationell arbetsgrupp för strukturerad vårdinformation (kopplat till e-hälsoarbetet), smärta, levnadsvanor och vårdhygien. En verksamhetsplan är framtagen för arbetsgruppen för vårdhygien.
- Beslut har tagits av styrgruppen att genomföra en förstudie för vidareutveckling av Nationellt kliniskt kunskapsstöd – med syfte att plattformen och infrastrukturen på sikt ska kunna stödja hela hälso- och sjukvårdssystemet, kopplat till landsting och regioners system för kunskapsstyrning. I nuläget är det kliniska kunskapsstödet utvecklat för primärvården och ett delprojekt pågår inom barnsjukvården. Förstudien pågår till i början av mars 2018.
- En kontakt är etablerad och dialog inledd med professions- och patientföreningar för att hitta former för deras involvering. I första hand har dialog förts med läkarförbundet, vårdförbundet, fysioterapeuterna och arbetsterapeuterna samt Funktionsrätt Sverige.
- En dialog om samverkan med staten är inledd med Socialstyrelsen, som myndighet och i egenskap av ordförande för Rådet för statlig styrning med kunskap. En gemensam workshop för att hitta formerna för samverkan är inplanerad till den 23 februari 2018.
- Diskussion och erfarenhetsutbyte kring den regionala etableringen och omställningsarbetet sker kontinuerligt via NSK-regiongrupp, som också har kompletterats med representanter från samtliga landsting/sjukvårdsregioner efter beslut i styrgrupp. NSK-regiongrupp verkar fram till sommaren 2018 som beredningsgrupp till styrgruppen. Därefter är avsikten att en permanent beredningsgrupp bildas.
- Beslut har tagits av styrgruppen att adjungera in ordförande för NSK-S till SKS för att säkerställa kopplingen till kommunerna och deras kunskapsstyrningsarbete. Adjungeringen gäller från januari 2018, när den ordinarie styrgruppen är på plats.
- Ett uppstartsmöte för ledamöter i samtliga nationella programområden och samverkansgrupper är inplanerat till den 9 mars 2018.

Under arbetets gång har löpande avstämningar skett med hälso- och sjukvårdsdirektörsnätverket och vid behov med landstingsdirektörsföreningen, ekonomidirektörsnätverket och informationsdirektörsnätverket. Ordförande från styrgruppen och representanter från stödfunktionen på SKL har aktivt varit ute och presenterat förslagen och arbetet i olika relevanta grupperingar, nätverk och fört dialog med berörda aktörer.

Parallellt med framtagandet av förslaget till kunskapsstyrningsmodell pågick arbetet med att ta fram ett förslag gällande *Framtidens kvalitetsregister*. Arbetet var tillsatt av den nationella styrgruppen för kvalitetsregister. Den interimistiska styrgruppen har aktivt följt arbetet och tagit höjd för nationella kvalitetsregister som en integrerad del i strukturen för kunskapsstyrning. Kvalitetsregister är en avgörande plattform och källa för uppföljningen av kvalitet och effektivitet inom hälso- och sjukvården och en viktig del av en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning. Styrgruppen har haft nära samverkan med ledamöterna från huvudmännen i styrgruppen för kvalitetsregister i

syfte att säkerställa att båda förslagen ger förutsättningar för att integrera kvalitetsregistren i systemet för kunskapsstyrning.

Överlämning till den ordinarie styrgruppen

Landstingsdirektörsföreningen har utsett en ordinarie styrgruppen som tillträder i januari 2018. Följande personer ingår i styrgruppen för kunskapsstyrning i samverkan (SKS).

Ordinarie ledamöter:

Mats Bojestig, Sydöstra sjukvårdsregionen, Region Jönköpings län (HSD)
(ordförande)

Rita Jedlert, Södra sjukvårdsregionen, Region Skåne (HSD)

Anders Sylvan, Norra sjukvårdsregionen, Västerbottens läns landsting (LD/RD)

Ann Söderström, Västra regionen, Västra Götalandsregionen (HSD)

Kitty Kook Wennberg, Stockholm-Gotlandssjukvårdsregion, Stockholms läns landsting (HSD)

Jan Grönlund, Uppsala-Örebro sjukvårdsregion, Landstinget Sörmland (LD/RD)

Hans Karlsson, SKL, avdelningsdirektör vård och omsorg

Sekreterare: Sofia Tullberg, SKL

Adjungerade

Bo Svedberg, Region Gävleborg, Ekonomidirektörsnätverket

Christina Jörhall, Region Jönköpings län, Informationsdirektörsnätverket

Vakant, Personaldirektörsnätverket

Mari Forslund, SKL, sektionschef kvalitet och uppföljning

Marie Lawrence, SKL, ansvarig för den nationella stödfunktionen samt för kansliet för nationella kvalitetsregister

Magnus Wallinder, ordförande NSK-S

Några av de delar som den interimistiska styrgruppen lämnar över för den ordinarie styrgruppen att ta vid är följande:

- Fastställande av uppdragsbeskrivning för samverkansgruppen för metoder för kunskapsstöd, patientsäkerhet och forskning/life science. Nomineringsprocess behöver genomföras. Nominering till samverkansgruppen för metoder för kunskapsstöd sker via NSK och för övriga samverkansgrupper via styrgruppen.
- Fördelning av värdskap (exklusive cancer och psykisk hälsa) och fastställande av ledamöter för samtliga kvarvarande nationella programområden (exklusive nära vård) och samverkansgrupper. Även fastställande av ordförande per grupp behöver ske utifrån förslag från respektive gruppering.
- Planering och genomförande av uppstartsmöte för samtliga ledamöter i nationella programområden och samverkansgrupper den 9 mars 2018.
- Planering för och genomförande av workshop med Socialstyrelsen och representanter från Rådet för statlig styrning med kunskap den 23 februari 2018.

Fortsatt dialog för att hitta former för samverkan mellan staten och landsting och regioners gemensamma system för kunskapsstyrning.

- Fortsatt dialog med professions- och patientföreningar för att hitta former för involvering.
- Fortsatt bred dialog – bland annat med utredningen för Samordnad utveckling för god och nära vård samt samordnaren för nära vård på SKL – för att kunna ta beslut om hanteringen av det nationella programområdet Nära vård.
- Framarbetning av ett årshjul för systemet för att tydliggöra vad som sker när, inkl. inlämning av verksamhetsplaner, uppföljning av systemet, beslut om budget etc.
- Framarbetning och tydliggörande av mallar, processer och rutiner för att stödja och säkerställa samverkan och ett enhetligt arbetssätt i systemet. En viktig del är även hur berednings- och beslutsprocesser samt beslutsordningen ser ut, och hur horisontella prioriteringar sker.
- Tydliggöra förväntningarna på de olika grupperna samt deras mandat och uppdrag.
- Fortsatt arbete kring kommunikationens roll i systemet – inkl. varumärke, avsändare, grafisk profil etc.
- En uppdragsbeskrivning för beredningsgruppen behöver tas fram, och gruppen ska utses. Det påverkar NSK:s roll vilket behöver diskuteras och beslutas om.
- Kvar från den interimistiska styrgruppen uppdrag är att ta fram förslag till hur nivån på den gemensamma finansieringen över tid kan höjas enligt lämpligt index. Beslut tas av landstingsdirektörsföreningen.
- Hitta former för involvering och samverkan med kommunerna.
- Utifrån slutsatserna och rekommendationerna i förstudien för Nationellt kliniskt kunskapsstöd ta beslut om vidareutveckling av den tekniska infrastrukturen och föreslå former för integrering av organisationen i systemet för kunskapsstyrning, på alla nivåer.
- Fortsätta verka för att de nationella kvalitetsregistren integreras i kunskapsstyrningen.

Den interimistiska styrgruppen för kunskapsstyrning i samverkan avslutar i och med denna rapport sitt uppdrag. Ledningen och styrningen över det fortsatta etableringsarbetet och driften av det gemensamma systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvårdsområdet lämnas nu över till den ordinarie styrgruppen för kunskapsstyrning i samverkan (SKS).